

ОТЧЕТ

за изпълнението на Графика
за неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната власт за изпълнение на показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност за периода декември 2009 г.

ЧАСТ I

По изпълнение на Графика

I. По т. 18 от графика:

1. Издадена е Заповед на министъра на отбраната, № ОХ-881/7.12.2009 г. за одобряване на Вътрешни правила за извършване на проверки по Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.
2. Назначената постоянно действаща комисия по реда на Вътрешните правила за извършване на проверки по Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси извършва необходимите проверки по сигнал или при възлагане от министъра на отбраната и ги приключва с доклад до него, въз основа на който се взема решение за установяване на конфликт на интереси.
3. По отношение управлението на търговските дружества, в които министърът на отбраната упражнява правата на собственост на държавата в капитала:
  - През месец декември от министъра на отбраната, в качеството му на едноличен собственик на капитала на едноличните търговски дружества към Министерство на отбраната, са избрани осем одитори на осем търговски дружества към Министерство на отбраната за проверка и заверка на Годишните финансови отчети на дружествата. Проверката има за цел да установи дали са спазени изискванията на Закона за счетоводството и учредителния акт или устава за годишното приключване.
4. В Народното събрание на 10 декември 2009 г. е гласуван на първо четене проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, в който са включени редица нови текстове, регламентиращи провеждането на ефективна антикорупционна политика (за съдържанието на промените виж доклада от м. ноември)

II. По т. 50 от графика:

С писмо рег. № 04-08-76/03.12.2009г. министърът на отбраната информира министъра на правосъдието за извършения в Министерството на отбраната цялостен хоризонтален преглед на законодателството в областта на отбраната от гледна точка на установяване на единен подход при изграждането на отделните антикорупционни

системи от норми (напр. в НК, НПК, ТЗ, ЗОП, ДПК, ЗЗД, ЗДФЛ, КТ, Закон за концесиите, ЗДДС и др.).

- Посочват се предвидените в Закона за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България антикорупционни мерки, гарантиращи прозрачност и безпристрастност при изпълнение на задачите и дейностите, свързани с отбраната и въоръжените сили., както и как чрез формулираните разпоредби се преодоляват случаите на противоречива законодателна уредба.

- Министерството на отбраната предлага изменения и допълнения в **Закона за обществените поръчки**, свързани с изпълнението на 50-та мярка:

1. Предлага се нарочна законова уредба, която да въведе задължението обществените поръчки, свързани с изпълнение на международен договор, свързан с разполагане на войски и осигуряване на участието на въоръжени сили и полицейски контингенти в международни мисии и учения да се възлагат по процедура, определена във вътрешни правила, публикувани на официалната Интернет страница на всеки възложител. Въвеждането на публични вътрешни правила, по които ще се провеждат процедурите в тези случаи ще способства за създаване на условия за тяхната прозрачност.

2. Изрично да се предвиди забрана за недопускане разделянето на обществени поръчки с предмет в рамките на една категория от Общият терминологичен речник. В чл. 15, ал.6 от ЗОП се предвижда недопустимост на разделянето на обществените поръчки без да е ясно какво се разбира под "разделяне". Съгласно Приложение 1 към РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 213/2008 на ЕК всеки код от Общия терминологичен речник описва отделен обект на обществена поръчка. Това означава, че дори поръчките да са в рамките на един клас, раздел, категория и т.н., същите могат да се разделят. Подобно разделяне обаче почти винаги води до избягване прилагането на закона. Затова предлагаме такова разделяне да е допустимо най-много до категория.

3. Предлага се да се уточни, че съставът на комисията за провеждане на процедура за обществена поръчка следва да се състои най-малко петима членове, но те да бъдат нечетен брой. По този начин ще се обезпечи нормалното вземане на решенията на комисията с мнозинство, което не винаги може да се формира при четен брой членове.

4. Предлага се да се създаде възможност възложителят да може да привлича с договор наблюдатели, които да следят за законосъобразното разглеждане, оценка и класиране на офертите, като изрично се предвиди задължението им да подадат декларациите, предвидени и за членовете на комисии по чл.35, ал.1 от ЗОП. Наблюдателите следва да присъстват на всички заседания на комисията като имат право да се запознават с офертите и становищата на членовете на комисията без право на глас или мнение. По този начин ще се реализира принципа за публичност и прозрачност, като се създаде възможност възложителят да контролира работата на комисията по отношение на некоректни и корупционни практики, а не по съществуването на направените изводи.

5. Следва да се въведе забрана кандидати или участници в процедура по обществена поръчка да бъдат и лица, в чиито управителни органи фигурира едно и също лице. Наличието на едно и също лице в управителните органи на участниците или кандидатите създава възможност за нелоялна конкуренция. То може да доведе до мълчаливо съглашение между участниците относно предлаганите цени и другите условия на поръчката, с което да се манипулира класирането. Същото не е в интерес на възложителя и противоречи на принципите на ЗОП.

6. Би следвало в закона да се предвиди, че делът на участието на подизпълнителите не може да бъде повече от 50% от стойността на поръчката. Към момента не са ясни правните последици от изискване за посочване на дела на подизпълнителите. Липсата на съответно ограничение на дела на подизпълнителите може да доведе до реално подменяне на изпълнителя. Напр. ако кандидатът или участникът посочи, че дела на участието на подизпълнителя е 90%, това практически подменя изпълнителя на поръчката като се заобикалят всички изисквания за представяне на документи по чл.56 и за изпълнение на мерките по чл.3 от Закона за мерките срещу изпирането на пари. Същевременно понеже няма ограничение на този дял, възложителят е длъжен да го приеме и не може да отстрани участник или кандидат, който предлага такъв висок процент на участие на подизпълнители.

7. Предлага се изрично да се регламентира, че ако някой участник предложи цена, която е по-висока с повече от 10% от средната цена на останалите оферти за конкретната обществена поръчка или съответната обособена позиция, за която участва, комисията предлага участника за отстраняване от процедурата. Предложението цели да въведе праг в предлагането на изключително високи цени. Практиката показва, че в някои процедури цените се завишават умишлено, което е пряка предпоставка за корупция.

8. Предлага се в производството пред Комисията за защита на конкуренцията, тя да се произнася и относно връщането или упражняването на правата по гаранцията за участие от страна на възложителя. В сегашната редакция на Чл.122г., ал.1, т.2 от ЗОП задържането на гаранцията е обвързано със срок – до решаване на спора. Другите две хипотези на чл. 61, ал.1 не са обвързани със срок, поради което не е ясно докога възложителят може да задържа тези гаранции. В случай, че т.1 и 3 касаят случаите на усвояване на гаранциите в полза на възложителя, не е ясно защо подобно усвояване да не е възможно и по т.2, когато има влязло в сила решение в полза на възложителя. Текстът следва да се прецизира като се укажат последиците от задържането във всяка хипотеза.

9. Следва да се създаде нова законова разпоредба, с която да се предвиди задължението на инспекторатите на възложителите, които прилагат Закона за администрацията, да осъществяват предварителен контрол по целесъобразното откриване на процедури за възлагане на обществени поръчки в съответните администрации. По силата на действащия ЗОП е предвидено осъществяване само на последващ контрол по изпълнението на този закон. Въвеждането на предварителен контрол по целесъобразното откриване на процедурите за възлагане на обществени поръчки е гаранция за правилното определяне на потребностите с оглед приоритетите на съответния възложител.

10. Предлага се да се създаде междуведомствена работна група с представители на министъра на вътрешните работи, министъра на отбраната, министъра на икономиката и енергетиката и министъра на финансите, която да предложи проект на нова част от ЗОП, с който се транспонира директива 2009/81/ЕО относно координирането на процедурите за възлагане на някои поръчки за строителство, доставки и услуги от възлагащи органи или възложители в областта на отбраната и сигурността. Считано от датата на влизане в сила на този проект да се отмени чл. 13, ал.2 от ЗОП. Към момента поръчките с такъв предмет са изключени от приложното поле на ЗОП на основание чл.13, ал.1, т.1 и 2 и ал.2 от ЗОП и се възлагат по реда на Наредбата за възлагане на специални обществени поръчки. Превратното прилагане на наредбата създава корупционна среда. Слабите моменти са липсата на

публичност, равенство и конкуренция. Становището за наличието на обстоятелствата по чл. 13, ал.1, т.2 от ЗОП се дава от органи, подчинени на възложителя. Това поставя под съмнение обективността и безпристрастността им. В резултат се наблюдава значително завишаване на броя на специалните обществени поръчки за сметка на тези по ЗОП или НВМОП. Откриването на процедурата за възлагане на специални обществена поръчка не става публично достояние. Потенциалните изпълнители на поръчката се идентифицират от лица, определени от възложителя, а не от пазара. От изложеното следва, че възложителят може да манипулира както вида на процедурата, така и участниците в нея. Това не създава достатъчно условия за конкуренция, респ. води до завишаване на предлаганите цени, особено в процедурите с един „възможен“ изпълнител.

ЧАСТ II

Списък на образуваните досъдебни производства и повдигнати обвинения относно сключени договори

1. През м. декември 2009 г. е образувано досъдебно производството срещу бившия министър на отбраната Николай Цонев, който като длъжностно лице и упражняващ правата на едноличен собственик на капитала на търговското дружество „Терем“ ЕАД, в нарушение на подзаконов нормативен акт по прилагане на Закона за бюджета, се е разпоредил със средства не по предназначението им. С постъпилите в дружеството финансови средства през 2008 г. в размер на 38 246 184 лв. е увеличен капиталът на „Терем“ ЕАД, вместо да се изплатят като дивидент за държавата парични средства в размер на близо 19 млн. лв.

Досъдебното производство е образувано за престъпление по чл. 254а, ал. 1 от Наказателния кодекс.

2. От Софийската градска прокуратура е повдигнато обвинение срещу бившия министър на отбраната Николай Цонев за купуването на американска поточна линия за строителство на хангари, складове и казармени помещения.

Повдигнатото обвинение е за престъпление по чл. 282 ал. 2 вр. ал. 1 НК.

3. От Военноокръжната прокуратура - София е повдигнато обвинение срещу бившия министър на отбраната Николай Цонев за сключени от него в качеството му на бивш директор на дирекциите "Снабдяване и търговия" и "Управление на доставките" неизгодни договори за доставки и съхранение на хранителни продукти за Българската армия.

Повдигнатото обвинение е за престъпление по чл. 219, ал.1 от НК, по чл. 220, ал. 1 от НК, и по чл. 387, ал. 2 във вр. с ал. 1 от НК.

ЧАСТ III

Доклад на първия външен наблюдател в работата на комисия за избор на обществена поръчка, назначен със Заповед на Министъра на отбраната на РБ № ОХ-834/23.11.2009 г.

и по споразумение № РД-27-366/23.11.2009 г.

Според Доклада Обществената поръчка, открита на основание чл. 13, ал. 1, т. 5 от ЗОП във Връзка с Докладна записка рег. № 21-22-1259/17.09.2009 г. и Докладна записка рег. №21-22-1259/13.10.2009 г. , е проведена съгласно изискванията на съществуващата нормативна уредба. Външният наблюдател няма бележки по отношение на конкретната процедура и работата на комисията.

Направени са редица конкретни предложения за подобряването на процеса на обявяване и провеждане на ЗОП в Министерството на отбраната.

Докладът е публикуван на страницата на Министерството на отбраната.

ЧАСТ IV

Извършени проверки от Инспектората на МО

За периода от 23 ноември до 18.12.2009 г. в Инспектората на МО са регистрирани **5** сигнала които са постъпили на сайта на Комисията за превенция и противодействие на корупцията към Министерския съвет. Същите се отнасят, както следва:

1. Сигнал с рег. № 13-00-1508/25.11.2009 г. подаден от Цветан Василев Димов от Самоков, относно допуснати нарушения при провеждане на конкурс по ЗОП в Изпълнителна агенция „Социални дейности на Министерството на отбраната“. В изпълнение на МЗ № Р-489/02.12.2009 г. е извършена проверка на място и е установено, че сигналът е частично основателен и не съдържа твърдения за корупция или конфликт на интереси. Изготвена е докладна до министъра на отбраната с рег. № 13-00-1508/11.12.2009 г.

2. Сигнал с рег. № 13-00-1527/30.11.2009 г. подаден от Илия Кръстев Христордов от гр. Банско, относно неизплатено еднократно парично обезщетение при освобождаване от военна служба съгласно чл. 227 от Закона за отбраната и Въоръжените сили на Република България. Сигналът не съдържа твърдения за корупция или конфликт на интереси. Извършената проверка по документи установи, че сигналът е основателен и дължимото еднократно парично обезщетение ще бъде изплатено до края на месец декември. Изпратен е отговор от името на главния инспектор до подателя на сигнала.

3. Сигнал с рег. № 13-00-1553/03.12.2009 г. подаден от Димчо Атанасов Караиванов от Пазарджик, относно злоупотреба с финансови средства в структури на военноинвалидите и военно пострадалите от войните. Извършена е проверка по документи, при която е установено, че Министерството на отбраната няма право да се намесва в работата на дружеството. Изготвен е отговор до подателя на сигнала.

4. Анонимен сигнал с рег. № 13-00-1604/15.12.2009 г., относно нарушения при назначаване на длъжност в поделение 22160-Плевен и не съдържа твърдения за корупция или конфликт на интереси. В Инспектората на МО се подготвя извършването на проверка през месец януари 2010 г.

5. Сигнал с рег. № 13-00-1616/16.12.2009 г. подаден от Митко Методиев Мишев от поделение 36540-Асеновград, относно неизплатено възнаграждение при

заместване. Сигналът не съдържа твърдения за корупция или конфликт на интереси и е изпратен за разрешаване по компетентност до началника на Щаба по подготовката на Сухопътните войски.

ЧАСТ V

Списък на новообразуваните досъдебни производства и извършваните проверки относно сключени договори и проведени процедури в Изпълнителна агенция „Социални дейности на Министерство на отбраната“:

По описа на Софийската военно-окръжна прокуратура:

1. **Преписка вх. № 2829/ 2009 година** – относно изграждането на универсални спортни центрове за физическа подготовка в гр. Карлово, гр. Шумен, летище Граф Игнатиево и летище Крумово;
2. **Досъд. произв. № 184-Пр./ 2009 година** – относно евентуални длъжности престъпления на служители на Агенцията и МО;
3. **Досъд. произв. № 97-СЛ/ 2009 година** - относно евентуално продължавано длъжностно престъпление, извършено от главния секретар на бившата ИА „Военни клубове и информация“.

По описа на Сливенската военно окръжна прокуратура:

1. **Досъдебно производство № 128-СЛ-Х-5/ 2009 година** – относно проведена малка обществена поръчка през 2006 година за ремонт на ВМК – Созопол;

По описа на Пловдивска военно-окръжна прокуратура:

1. **Преписка № 1363/ 2009 година** – относно проведена обществена поръчка от ТД – Пловдив;
2. **Преписка № 2083/ 2009 година** – относно поделение 18 090 – Тракия – Пловдив;

По описа на Варненска военно-окръжна прокуратура:

1. **Преписка вх. № 2-142/ 2009 година** – относно ликвидацията на ВК - Шумен

По описа на Военна полиция:

1. **Преписка ЗМ № 173/ 09 година /Варна/** - относно изпълнението на договор за извършване на услуги от „Кристал консулт“ ООД гр. Варна

По описа на МВР:

1. Преписка вх. № 14745/ 2009 година /Ямбол/ -относно служебно жилище, Ямбол

Постановени откази за образуване на досъдебни производства през месец декември 2009 година:

По описа на Варненска военно-окръжна прокуратура:

1. Преписка вх. № В-941/ 2009 година – относно проведена обществена поръчка за комплексно обслужване на почивната база в Св.Св. Константин и Елена – отказът е постановен на 23.10.2009 година и потвърден на 07.12.2009 година;

По описа на Софийската военно-окръжна прокуратура:

1. Преписка вх. № 2530/ 2009 година – относно проведена обществена поръчка за строителни работи в Созопол, Бояново, София, Русе и Гоце Делчев - отказът е потвърден на 17.12.2009 година;
2. Преписка № 2084/ 2009 година – относно служебно жилище в гр. Карлово – отказът е постановен на 26.11.2009 година.

ЧАСТ VI

Извършени проверки от дирекция „Вътрешен одит” и Военна полиция на Министерството на отбраната:

В дирекция „Вътрешен одит” няма приключили одитни ангажименти във връзка с изпълнението на антикорупционната политика на министерство на отбраната. Изпълняват се пет одитни ангажимента като се очаква да бъдат финализирани през месец януари 2010 година.

През м. декември 2009 г., в служба „Военна полиция” не са постъпвали сигнали за корупция както и за злоупотреби, свързани с корупционни практики. Няма разкрити случаи, свързани с цитираните деяния.